

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
utvidgning av Lauhanvuori nationalpark**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Propositionen syftar till att Lauhanvuori nationalpark, som inrättades genom lag av den 2 oktober 1981, skall utvidgas genom att sammanlagt 1050 hektar statsägda områden fogas till den. Av detta är ca 420 hektar statsägd mark som varit i forststyrelsens besittning innan nationalparken inrättades och ca 630 hektar sådan mark i Lauhaområdet som har förvärvats för naturskyddsändamål efter det att parken inrättades. Genom att nationalparken blir större blir den också geologiskt mer representativ, och naturens variationsrikedom ökar avsevärt. Skyddet kommer nu bland

annat att omfatta formationer som bildades under efterdyningarna till den senaste istiden, delar av de sista små vattendragen i Lauha som befinner sig i det närmaste i naturtillstånd, den bäst utvecklade högmossen i trakten och en liten backmyr som representerar en i södra Finland sällsynt myrtyp. Utvidgningen innebär också att en del av det riksomfattande myrskyddsprogrammet, som statsrådet fastställde år 1979, nu omsätts i praktiken.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

**1. Nuläget och syftet med
propositionen**

Lauhanvuori nationalpark inrättades genom en lag av den 2 oktober 1981 (674/81). Den befinner sig i forststyrelsens besittning och vård. Nationalparkens areal är ca 2 600 hektar, och gränsdragningen bygger på ett förslag av en arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsatte år 1979 för att dra upp gränserna för nationalparkerna och naturparkerna. Arbetsgruppen konstaterade dock redan då att den slutliga gränsdragningen för parker som inbegriper stora arealer privatägd mark inte kan ske förrän upphandlingen av mark till staten för naturskyddsändamål har slutförts. Den nuvarande gränsdragningen för Lauhanvuori nationalpark är otillfredsställande både med tanke på syftet med att parken inrättas och möjligheterna att uppnå målen för skyddet av området.

Det föreslås att Lauhanvuori nationalpark

utvidgas genom att därtill fogas sammanlagt omkring 1050 hektar statsägd mark i Lauhaområdet. Av detta är ungefär 630 hektar områden som införskaffats för naturskyddsändamål efter det att nationalparken inrättades och ungefär 420 hektar så kallad gammal statsägd mark. Drygt 280 hektar av dessa områden ingår i två objekt i det riksomfattande myrskyddsprogrammet, som statsrådet godkände år 1979. Fridlysningen av det ena objektet, Majaletto, kan genom utvidgningen göras så gott som heltäckande. Av det andra objektet, Siioninkeidas-Mustakeidas, förblir ca 100 hektar tills vidare oskyddade. Av de gamla statsägda markerna i norra Lauha ingår ca 170 hektar i den nämnda reserveringen för Majaletto myrskyddsområde. Den resterande delen har i den fastställda regionplanen betecknats som skogsbruks- och friluftsområde.

Genom utvidgningen av Lauhanvuori nationalpark blir det inrättade skyddsområdet mer representativt framför allt i naturskyddshän-

seende, dessutom fungerar det bättre och får större betydelse för undervisning och forskning och som utfärdsmål i enlighet med syftet för inrättandet. De områden som staten äger i Lauhaområdet blir en enhetligt skyddad helhet som kan förvaltas och skötas mer ändamålsenligt.

De områden som införlivas i Lauhanvuori nationalpark är belägna i olika delar av sandstensområdet i Lauhanvuori. Det viktigaste sammanhängande området ligger norr om nationalparken i norra Lauha. Landskapet där präglas av karga, lätt kuperade ljusa tallmoar med insprängda myrartade områden eller myrar. Skogarna är antingen talldungar i naturtillstånd på fuktig mark eller ekonomiskogar av varierande ålder. På moarna finns ställvis dungar med över 125 och 135 år gamla furor. Men de äldsta träindividerna växer i alla fall på sumpmarkerna, där de ger landskapet en orörd och ödemarks-artad prägel.

I norra Lauha, i det område som införlivas i nationalparken, finns en mångfald av olika slags myrar. De äldsta är högmossar som kan ha ett flera meter tjockt torvlager. Likolamminsuu i norra Lauha är den bäst utvecklade högmossen i trakten, och något motsvarande finns inte i den nuvarande nationalparken. Det är en vattenrik högmossa med koncentriskt ordnade tuvsträngar, där landskapet karaktäriseras av flattoppiga tallar mellan de växande högmossarna som interfolieras av tjärnar och gölar. Eftersom det är lätt att komma till Likolamminsuu är mossen ett utmärkt åskådningsobjekt i undervisning och forskning. Med tanke på skyddet av arterna och speciellt fågelfaunan har denna myr mycket stor betydelse. Majaletto är en avsevärt större sumpmark med högmossar. I dess norra del finns ett högmosscentrum med ett otal små tjärnar eller gölar. Många källsprång mynnar ut i sumpmarken, som har utlopp genom en klar bäck med öring, Majaluoma. Öster om Majaletto ligger ett stort grankärr. I Majaletto finns också en backmyr, vilket är sällsynt i södra Finland. Myren är liten men representerar sin typ mycket väl. Det yngsta skedet i uppkomsten av myrarna representeras av de sumpmarker i Norra Lauha som har uppstått i sänkorna. På lågtliggande moar försumpas skogsmarken kontinuerligt, en utveckling som för snabbas av det svämvatten som om våren rinner genom myrar och bäckar.

De övriga områden som föreslås bli inlem-

made i Lauhanvuori nationalpark bidrar å ena sidan till att göra det nuvarande skyddsområdet mer enhetligt, å andra sidan innehåller de speciellt betydelsefulla separata områden som är viktiga för att naturens variationsrikedom skall kunna bevaras i Lauha. Bland annat kommer skyddet att omfatta en del av Majaluoma som ännu befinner sig i naturtillstånd och där det finns ett bestånd av den hotade bäcköringen. Av de geologiska formationerna är de viktigaste två djävulsåkrar, stenåkrar, och Ahvenlampi, som är en tjärn utan utlopp som dämats upp av en dyn.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har knappast några inverkaner på ekonomin i stort. Rent kalkylmässigt faller ca 90 000 mark permanenta inkomster av avverkning bort genom att moskogarna på gammal statsmark inte längre avverkas. Men i praktiken har ifrågavarande område inte använts för skogsbruk sedan år 1981, då det betecknades som skyddsområde i den första etappplanen som gjordes upp av regionplansförbundet i Vasa län.

I den organisationsreform som forststyrelsen genomförde den 1 maj 1992 flyttades personal som tidigare arbetat med skogsbruket till uppgifter i samband med skötseln av naturskyddsområden. En del av personaltillskottet kan placeras i uppgifter som har att göra med planeringen, skötseln och övervakningen av Lauhanvuori nationalpark. Därigenom förutsätter utvidgningen av parken inte att ytterligare personal anställs.

Planeringen och övervakningen av hur det område som införlivas i parken disponeras och underhålls och anläggningen av tjänster för allmänheten finansieras huvudsakligen under det årliga anslaget i statsbudgeten för skötseln av naturskyddsområdena. Den grundläggande servicen i Lauhanvuori nationalpark ligger huvudsakligen i den del av parken som har grundats tidigare. Det kan bli nödvändigt att sätta i stånd och anlägga stigar för utflykter och bygga ut rastställen eller eldstäder i det nu införlivade området, likaså att placera ut skyltar med uppgifter om naturen där. I en del av området behövs naturvårdsarbeten och vissa åtgärder för att snabbare återställa naturtill-

ståndet. Dessa arbeten kan utföras utan att de anslag som nu står till buds för skötseln av skyddsområden ökas.

Att lagen antas inverkar inte på kommunernas intäkter av skogsbeskattningen, eftersom staten, efter det att de nya områdena införlivats i nationalparken, med stöd av 5 a § lagen om naturskydd ersätter kommunerna för det bortfall i skogsbeskattningsintäkterna som motsvarar avkastningen från skogen i dessa områden. Det årliga beloppet har uppskattat till 50 000 mark.

3. Beredningen av ärendet

Miljövårdsdelegationen föreslog år 1973 i sitt program för utvidgning av nätet av nationalparker i Finland bland annat att Lauhanvuori nationalpark skulle inrättas på en areal av 5060 hektar. Nationalparkskommittén föreslog å sin sida (kommittébetänkande 1976:88) en 5550 hektar stor nationalpark i detta område. De områden som staten förvärvat för naturskyddsändamål ingår till största delen i dessa förslag

om nationalparker, de gamla statsägda markerna i norra Lauha i sin helhet. Miljöministeriet fastställde den 15 juni 1990 bland annat regionplanreserveringen för de gamla statsägda markerna i norra Lauha. En del av dessa marker är enligt regionplanen skyddsområden, en del är områden för skogsbruk och friluftsliv. På grund av att avsikten var att utvidga Lauhanvuori nationalpark fogades en regionplanebestämmelse till reserveringen för skogsbruks- och friluftsområdet, enligt vilken det på basis av 135 § byggnadslagen är förbjudet att avverka skog och att vidta andra åtgärder som ändrar skogen i fyra års tid efter det att planen fastställts.

Utlåtanden om propositionen har begärts av jord- och skogsbruksministeriet, forststyrelsen, lantmäteristytelsen, länsstyrelsen i Vasa län, regionplansförbundet för Vasa län, Isojoki och Kauhajoki kommuner och Finlands Naturskyddsförbund. En del av remissinstanserna föreslog korrigering av de tekniska felen i utkastet. Inget av utlåtandena gick ut på att vederbörande motsatte sig att nationalparken utvidgas enligt propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 §. I paragrafen stadgas att ca 1050 hektar statsägda områden införlivas i Lauhanvuori nationalpark, som inrättats genom lag (674/81). Gränserna för dessa områden har märkts ut på den karta som fogas till propositionen.

2 §. I paragrafen ingår ett stadgande med hänvisning till stadgandena i 6, 8 och 9 §§ förutnämnda lag, vilka kommer att tillämpas i de områden som nu fogas till nationalparken.

I lagens 6 § ingår stadganden om hur gränserna för nationalparken skall märkas ut. Jord- och skogsbruksministeriet har redan tidigare fattat ett beslut om utmärkande av gränserna för vissa på staten tillhöriga områden avsatta naturskyddsområden (449/82), enligt vilket gränserna för den nuvarande nationalparken har märkts ut.

I lagens 8 § ingår ett stadgande om att den myndighet som övervakar naturskyddet har så kallad omhändertaganderätt, det vill säga rätt

att ta om hand otillåtna jakt-, insamlings- eller andra redskap samt djur som olovligen fångats eller växter som olovligen tagits i området.

I lagens 9 § ingår stadganden om hur områden som staten förvärvat kan införlivas i nationalparken. Om ett privat område som ligger inne i nationalparken förvärvas till staten, räknas det enligt detta stadgande direkt som en del av parken, och motsvarigt kan ett privat område som gränsar till parken fogas till den genom ett beslut av miljöministeriet. Avsikten är att så skall ske också med mark som gränsar till de områden som nu införlivats i Lauhanvuori nationalpark.

3 §. Syftet med att Lauhanvuori nationalpark utvidgas är att säkerställa att de områden som förvärvats för parken bevaras i naturtillstånd och att utfärderna till området styrs. Fridlysningsbestämmelserna för Lauhanvuori nationalpark har med stöd av 2 § 2 mom. lagen om naturskydd getts i en separat förordning (932/81). Grunden för de fridlysningsbestäm-

melser som tagits in i förordningen är att alla sådana åtgärder är förbjudna i området som kan ändra dess naturtillstånd eller inverka oförmånligt på att vegetationen eller faunan fortbestår. Samma förordning stadgar dock om ett antal undantag som närmast har att göra med skötseln och underhållet av nationalparken. Avsikten är att samma fridlysningsbestämmelser och undantag också träder i kraft i de områden som nu fogas till parken.

4 §. I denna paragraf ingår det sedvanliga bemyndigandet att utfärda förordning.

5 §. I denna paragraf ingår stadganden om ikraftträdandet.

2. Ikraftträdande

Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft omedelbart efter att den har antagits och blivit stadfäst.

På basis av vad som ovan anförts föreläggs Riksdagen följande lagproposition:

Lag

om utvidgning av Lauhanvuori nationalpark

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 §

Lauhanvuori nationalpark, som inrättades genom lagen den 2 oktober 1981 om avsättande av staten tillhöriga områden till nationalparker och naturparker (674/81), utvidgas så att till parken fogas ca 1 050 hektar statsägda områden i Isojoki och Kauhajoki kommuner. Gränserna för dessa områden har märkts ut med en röd streckad linje på den bifogade kartan.

2 §

För de i 1 § avsedda områden som införlivas i nationalparken gäller motsvarigt vad som i 6, 8 och 9 §§ lagen om avsättande av staten tillhöriga områden till nationalparker och naturparker stadgas om utmärkande av gränserna för nationalparken, övervakningsmyndigheter-

nas rätt till omhändertagande och övergång i statens ägo av områden som ligger inom eller gränsar till parken.

3 §

Angående fridlysningsbestämmelserna i det område som införlivas i nationalparken gäller vad som separat stadgats om fridlysningen av Lauhanvuori nationalpark.

4 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

5 §

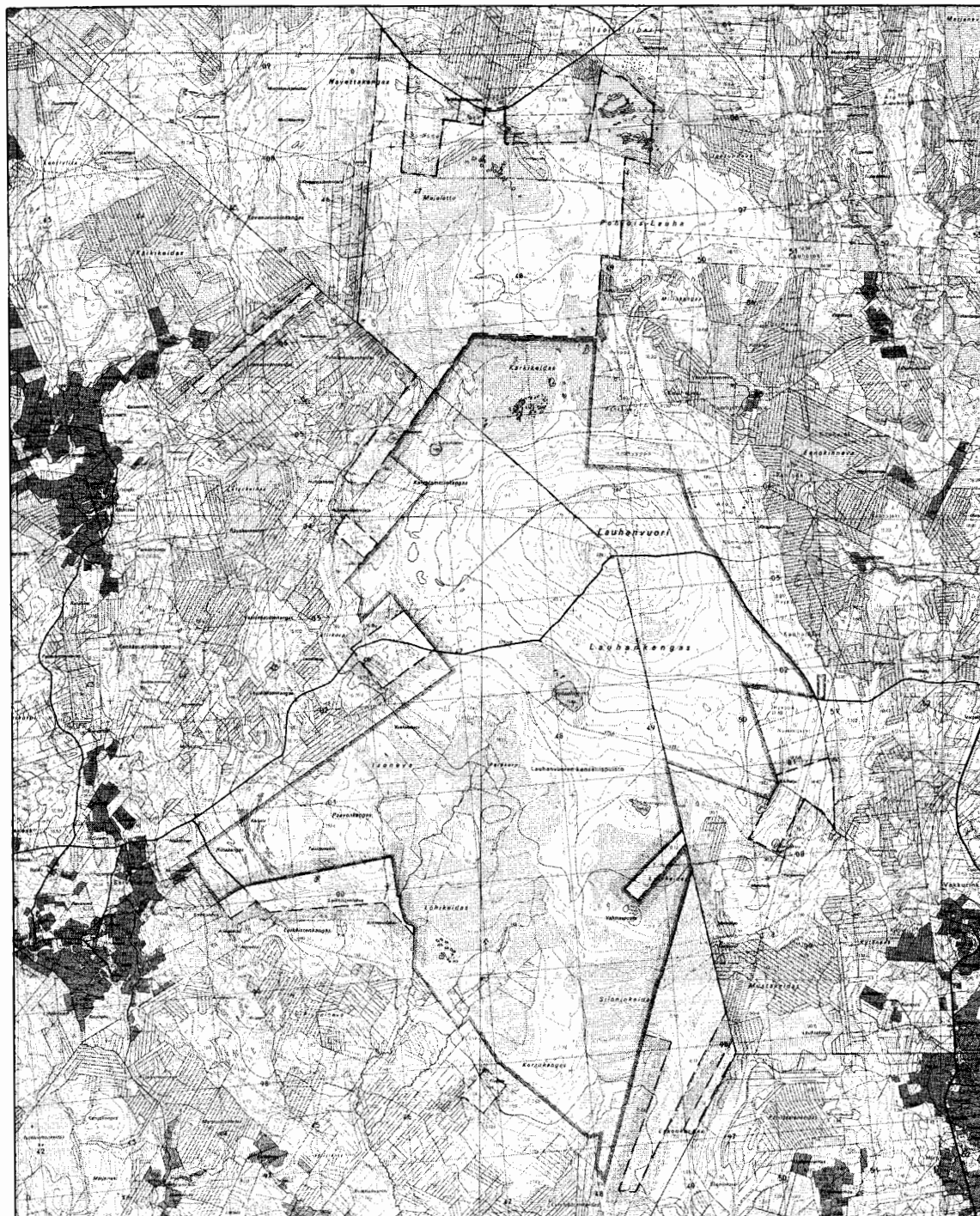
Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 18 juni 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Miljöminister Sirpa Pietikäinen

BILAGA

UTVIDGNINGEN AV LAUHANVUORI NATIONALPARK

Isojoki, Kauhajoki 1233 06,09,1234 04,05,07,08

